

'Met zorgen kom je niet ver in deze maatschappij'

Interview met Gerda de Vries

'Te veel wetten leggen de rekening bij vrouwen met de laagste opleiding en het laagst betaalde werk. Bij vrouwen met een bijstands-uitkering erkennen we zorg en kinderopvang niet als maatschappelijke taken, terwijl goed-opgeleide vrouwen daar wel voor mogen kiezen als ze een kostwinner hebben. Dat is meten met twee maten, dat is onrechtvaardig.' Aan het woord is Gerda de Vries die op de Unie NKV-studiedag van 9 april een inleiding geeft over 'het vrouwelijk gezicht van de armoede'.

Gerda de Vries is nu 12 jaar directeur van Feniks, stedelijk centrum voor emancipatie in Tilburg. Ze is alleenstaand na tien jaar co-ouderschap, haar twee kinderen zijn intussen het huis uit. Vóór Feniks werkte ze bij andere maatschappelijke instellingen en zette onder andere het **Marietje Kesselsproject** op (weerbaarheid voor meisjes). Emancipatie is een rode draad in haar leven. 'Na mijn studie ging ik voor werkloze jongeren werken, een groep aan de verkeerde kant van de maatschappelijke streep. Ik begon toen met meidenwerk want er kwamen alleen jongens. Maar hoe kun je dat veilig en aantrekkelijk maken voor deze doelgroep? Aan de hand van make-upcursussen kwam bijvoorbeeld het zelfbeeld van meiden ter sprake. Bij vrouwen in de bijstand is dit nog steeds een thema: hoe presenteer je je?'

Thema's die altijd terugkomen zijn recht op studie, werk, lichamelijke integriteit en autonomie. En ze hebben met elkaar te maken: zelfvertrouwen, voor jezelf opkomen,

'Na een scheiding gaan vrouwen er gemiddeld 23% op achteruit en mannen gemiddeld 7 % op vooruit.'

onderhandelen is overal nodig, van werksituatie tot in de slaapkamer.'

Zwabberbeleid

'Het is een mythe dat de emancipatie voltooid is. Krap 50% van de vrouwen in ons land is economisch zelfstandig. Met minimaal netto € 900,- per maand ben je dat volgens de Rijksoverheid. Maar met één of meer kinderen kun je daar niet van leven. Jonge vaders werken het meest, jonge moeders het minst. Bij scheiding gaat 80% van de kinderen naar de moeder. In Nederland gaan we er nog steeds vanuit dat er iemand thuis is voor de kinderen en het onbetaalde werk. Rond kinderopvang voeren we een zwabberbeleid. Er is waardering voor vrouwelijke kwaliteiten zoals zorg voor anderen maar met zorgen kom je niet ver in deze maatschappij. Toch hoort zorgen bij mensen, niet alleen bij vrouwen.'

Gerda de Vries: *We tellen huishoudens in plaats van individuen.*

In de afgelopen tien jaar is de situatie van laagopgeleide vrouwen verslechterd. Werk wordt sneller als "passend" beoordeeld door de uitkeringsverstrekker maar er wordt niet gekeken naar de

mogelijkheid van een opleiding, naar talenten, motivatie, of naar de zorgtaken van vrouwen. Alleenstaande moeders tot 29 jaar moeten

Feniks

Gerda de Vries en haar organisatie Feniks zijn trots op de nominatie voor de Joke Smitprijs door de Rijksoverheid. Het centrum voor emancipatie verzorgt aanvragen voor armoedeondersteuning, biedt cursussen aan en geeft ruimte voor andere dingen dan de knellende zorgen om het dagelijks bestaan. Ook wordt de gemeentelijke overheid aangesproken.

Feniks heeft bijvoorbeeld op het armoedebeleid van de gemeente Tilburg een emancipatie-effecttoets uitgevoerd. Dat was een eye-opener voor de politiek. Zo was het onbekend dat 96% van de alleenstaande ouders in de bijstand een vrouw is.

'Mijn werk is het mooiste werk dat er is', zegt Gerda de Vries, 'ik zie mensen veranderen en de regie over hun leven in handen nemen. Tegelijk kunnen we structuren beïnvloeden. Ik ben blij met minister Bussemaker maar we blijven proberen hoe het wel moet en kan, we blijven praktijk en beleid verbinden.'

www.fenikstilburg.nl

nu kiezen tussen een uitkering of studiefinanciering. Terwijl een opleiding voltooien ervoor kan zorgen dat jonge moeders later een goed betaalde baan vinden. In de Nieuwe Participatiewet (per 1 januari 2015) zal er een uitzondering gemaakt worden voor vrouwen met kinderen onder de vijf jaar: voor hen is vrijwilligerswerk niet verplicht. Maar zo raakt die groep weer buiten beeld, en als er twee kinderen zijn kan dat tien jaar opgerekt worden! Zorg dat ze binnen beeld blijven en blijf inves-

teren in hun toekomst, door bijvoorbeeld een cursus. Als er veel misgaat, worden mannen vaker dakloos. Veel vrouwen hebben nog wel dat huis; de schulden van het echtpaar waarvan de man is gaan zwerven, worden dan op haar verhaald. We maken ons heel druk om kinderen, maar door beeldvorming en stress voelen veel kansarme vrouwen zich geen goede moeder meer. We nemen soms hun laatste trots af. Vrouwen aan de verkeerde kant van de maatschappelijke streep krijgen steeds minder ruimte om te werken aan haar toekomst en die van hun kinderen. Kinderen hebben een toekomst als hun moeder er ook een heeft. Aan de andere kant: kinderen motiveren hun moeder om te knokken. Voor oudere vrouwen is de situatie soms nog deprimerender. Ze hebben vaak minder uren betaald werk verricht dan mannen, hebben minder pensioen, moeten langer doorwerken, hebben soms te weinig geld om hun kinderen of moeder te bezoeken. Ze geven zichzelf de

schuld, komen in een sociaal isolement terecht. Arme mensen hebben veel gezondheidsklachten... Als we alleenstaande moeders geen perspectief bieden, wordt dit uiteindelijk betaald via de gezondheidszorg. De snelst groeiende groep armen in Nederland wordt gevormd door de alleenstaande ouders. In de beeldvorming zijn dit mensen met een bijstandsuitkering. Een grote groep hoort echter bij de werkende armen. Daarnaast wordt in de cijfers meestal geen rekening gehouden met de diversiteit van deze groep. We tellen huishoudens in plaats van individuen. Maar veel armen hebben een kleurtje en een sekse. Driekwart van de armen in Nederland is vrouw. En als we niet kijken wie arm zijn, wie de doelgroep is voor ons beleid, kunnen we het probleem van armoede niet oplossen.'

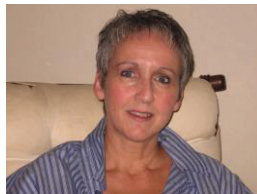
‘Meer dan 70 % van de mensen met een uitkering wil graag werken.’

Praatprogramma

‘Belangrijk is dat vrouwen hun stem laten horen in de politiek. Echter, ook als je niet politiek actief wordt, kun je laten weten wat je situatie is, al is het maar door een ingezonden brief of een telefoontje naar een praatprogramma. Vrouwenorganisaties zijn hard nodig. Ze kunnen een luisterend oor en praktische ondersteuning bieden en voorlichting geven: waar heb je recht op? Er is immers onderbenutting van allerlei regelingen in het kader van armoede. Armoede bevindt zich soms vlak naast je. Ook verbinden kan een opdracht zijn voor de vrouwenorganisaties, tussen de verschillende groepen in de samenleving. Ten slotte kunnen vrouwenorganisaties jongere vrouwen (30-45 jaar) interesseren, de gezamenlijke belangen benoemen en daarvoor opkomen. Hun erfenis moeten ze goed borgen. Wat we voor ogen hadden met vrouwenemancipatie is nog lang niet bereikt.’

Even voorstellen: nieuwe bestuurlijk secretaris

Marianne van Waterschoot, geboren en getogen Zeeuw-Vlaamse, 54 jaar en moeder van drie jongvolwassen kinderen. Aangenaam!

‘Momenteel werk ik als communicatieadviseur bij een parochie en ben ik betrokken bij activiteiten op het gebied van interreligieuze en interculturele ontmoeting en dialoog. Mijn interessegebied is in de kern de mens en wie/wat hem of haar beweegt. Mijn tijd in Soweto (Johannesburg, Zuid-Afrika), de jaren als alleengaand ouder, mijn doorlopende vorming bij de kloosterorde der karmelieten, in wezen al mijn werk- en levenservaring hebben mij gevormd tot wie ik nu ben. Ik zie voor mezelf als bestuurlijk secretaris van de Unie NKV een mooie rol weggelegd als schakel om vrouwen te informeren, onderrichten, versterken en bemoedigen. In wat voor mijzelf voelt als de kracht van mijn leven, wil ik de ervaringen van vrouwen op kerkelijk, spiritueel en sociaal-maatschappelijk werk- en leefvlak bundelen, delen en uitdragen. Er liggen nogal wat uitdagingen in deze tijd van ontkerkelijking en zoeken naar nieuwe wegen. Een sterke vrouw, wie zal haar vinden? Genoeg sterke vrouwen, het is het ‘wie’ dat een persoonlijk appél op mij doet, nu ik in de kracht van mijn vrouw-zijn sta.’

Voorzitter ad interim

Karine Phlymaekers-Hettema nam vanaf 2011 deel aan de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de Unie NKV en is sinds juni 2013 de officiële afgevaardigde van het Katholiek Vrouwen Dispuut in het bestuur.

Karine heeft Friese wortels, is geboren in Noord-Brabant en woont nu in Houthem (Limburg). Een belangrijke periode in haar leven was de tien jaar dat zij en haar echtgenoot in Afrika hebben gewerkt. Samen hebben zij vijf kinderen en ondertussen veel kleinkinderen. Na het aftreden van Willy Hoeben als voorzitter rouleerde het voorzitterschap. Heel goed functioneerde dit niet. Daarom heeft Karine op haar gewone ferme manier aangeboden voorzitter ad interim te zijn. In een volgende Nieuwsbrief volgt een gesprek met haar.